NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
AANVULLINGSEKSAMEN MAART 2016

BESIGHEIDSTUDIES: VRAESTEL I

Tyd: 2 uur | 200 punte

LEES ASSEBLIEF DIE VOLGENDE INSTRUKSIES NOUKEURIG DEUR

1. Hierdie vraestel bestaan uit 11 bladsye en 'n Antwoordboekie van 7 bladsye (i – vii). Maak asseblief seker dat jou vraestel volledig is.

2. Haal die Antwoordboekie uit die middel van die vraestel en maak seker dat jy dit inhandig. Maak ook seker dat jy jou eksamennommer in die spasie, wat daarvoor gegee word, op die Antwoordboekie skryf.

3. Lees die vrae noukeurig deur.

4. Al die vrae is verpligtend.
   Afdeling A (Vraag 1 – 3) moet in die **Antwoordboekie voorsien**, beantwoord word.
   Afdeling B (Vraag 5 – 6) bestaan uit TWEE groepe korter-antwoordtipe vrae wat in die Antwoordboek beantwoord moet word. **In hierdie afdeling moet Vraag 4 in die Antwoordboekie wat voorsien is, beantwoord word.** Dit word duidelik in die vraag aangedui.

5. Verwys na die gevallestudie wanneer dit vereis word.

6. Toon insig, waar nodig, wanneer vrae beantwoord word.

7. Beantwoord elke **nuwe vraag** op 'n **nuwe bladsy**.

8. Nommer jou antwoorde soos wat die vrae in die vraestel genommer is.

9. Jy word aangeraai om spesifieke aandag te skenk aan taalgebruik en **puntetoekenning**.

10. Dit is in jou eie belang om leesbaar te skryf en jou werk netjies aan te bied.

IEB Copyright © 2016

AFDELING A **Beantwoord alle vrae in hierdie afdeling in die Antwoordboekie wat voorsien is.**

VRAAG 1

Dui die **mees korrekte** antwoord aan deur die letter van die alternatief wat jy gekies het in die spasie daarvoor gelaat in die **Antwoordboekie** neer te skryf.

1.1 Indien die bestuur van Famous Brands die invloed van inflasie op die prys van Debonairs pizzas wil ontleed, sal hulle heelwaarskynlik … gebruik om die uitdaging te ontleed.

A PESTLE
B Porter se model van vyf kragte
C Hulpbrongebaseerde benadering
D Al die bogenoemde

1.2 Die Wet op … is verantwoordelik vir die vasstelling van die minimum vereistes met betrekking tot werksure, verlof en kennis van diensbeëindiging.

A Basiese Voorwaardes van Indiensneming
B Gelyke Indiensneming
C Vaardigheidsontwikkeling
D Beroepsgesondheid en Veiligheid

1.3 Die volgende leierskapstyl sal gepas wees as die bestuur van Famous Brands wil hê hul werknemers moet inisiatief toon wanneer 'n herwinningstrategie geïmplementeer word.

A Outokraties
B Laissez faire
C Transformasioneel
D Transaksioneel

1.4 Die volgende aktiwiteit dui op die toegewydheid van Famous Brands aan die beginsels van Drievoudige Verslagdoening (Triple Bottom Line Reporting).

A 'n Bestuurder gee voorkeurbehandeling aan familielede as daar 'n geleentheid vir bevordering is.
B Doen besigheid met lande wat 'n bewese rekord het van menseregte skendings.
C Afdanking van personeel op grond van ras.
D Die gebruik van sonenergie om lugverkoelingstelsel by hoofkantoor van krag te voorsien.

1.5 … is die versekeringskonsep wat van toepassing is wanneer Keven Hedderwick se lewensversekeringspolis gebruik word as sekuriteit vir 'n lening wat hy graag wil aangaan.

A Bybetaling
B Awery klousule
C Sessie
D Subrogasie

IEB Copyright © 2016

1.6 Wimpy se … beleid sal die manier van verpakking en kwessies van etikettering op hul tamatiesoushouer bepaal.

A produk-
B prys-
C verspreidings-
D bemarkingskommunikasie-

1.7 Hierdie is 'n voordeel van interne werwing vir Steers ...

A Werkers sal intensiewe induksieprogramme moet bywoon.
B Hoër vlakke van personeelmoraal en behoud van personeel.
C Hoër vaardigheidsontwikkelingkostes.
D Minder loononderhandelings tussen Steers en vakbonde.

1.8 Watter een van die volgende optredes sal moontlik minder konflik by Famous Brands tot gevolg hê?

A Bestuurders ontvang 'n jaarlikse salarisverhoging wat laer as inflasie is.
B Die vertroulikheid van fluitjieblasers/verklikkers word nie gewaarborg nie.
C Werkers word aangemoedig om insette ten opsigte van bestuursbesluite te lewer.
D Bestuur ignoreer die kwessies van kulturele diversiteit en inklusiwiteit.

1.9 Die vermoë van Famous Brands om die wins wat gemaak is te meet in verhouding met die aandelekapitaal wat belê is, staan bekend as …

A opbrengs op belegging.
B likiditeit.
C solvensie.
D hefboomfinansiering.

1.10 Die volgende belegging sal op die korttermyn 'n hoë risiko hê:

A ekwiteite
B geldmarkrekeninge
C effektetrusts
D versamelstukke

[20]

IEB Copyright © 2016

VRAAG 2

Kies die **mees korrekte antwoord** van die moontlike terme/woorde hieronder wat in die *Besigheidstudieswoordeboek* voorkom vir die stellings/verduidelikings wat volg. Skryf die **mees korrekte antwoord** langs die nommer in die **Antwoordboekie wat voorsien word**. **Let wel: Daar is net een korrekte antwoord vir elke stelling.**

Besigheidstudieswoordeboek

Wangedrag	Indemnifikasie	Posspesifikasie
Prys	Normstelling	Omgewingsaftasting
Belastingvermyding	Waardekettingontleding	Werkslading ontleding
Verspreiding	Onmiddellike oorsaak	RIMS

2.1 Om te bepaal hoeveel mense vereis word in terme van die hoeveelheid werk wat gedoen moet word.

2.2 'n Proses waardeur Famous Brands kyk na sy eie metodes om 'n taak uit te voer en dit dan vergelyk met die metodes wat elders gebruik word.

2.3 Die bemarkingsbeleid wat bepaal hoeveel 'n kliënt bereid is om vir 'n Debonairs pizza te betaal.

2.4 'n Oortreding van 'n reël in die werkplek.

2.5 'n Tegniek wat toegepas kan word om uitdagings in die makro-, mark- en mikro-omgewing te ontleed.

2.6 Wanneer die versekerde in dieselfde of soortgelyke posisie geplaas word as waarin hy/sy was voordat die verlies plaasgevind het.

[12]

[Afgelaai van bron: <https://www.famousbrands.co.za>]

IEB Copyright © 2016

VRAAG 3

Dui aan of die volgende stellings **WAAR** of **VALS** is deur 'n kruisie (X) aan te bring oor die toepaslike opsie in die **Antwoordboekie** wat voorsien is. Indien **VALS**, korrigeer die stelling.

3.1 Wanneer Famous Brands geld by Nedbank leen, sal hulle dividende aan die bank moet betaal.

3.2 Om die sukses van 'n advertensieveldtog te bepaal, kan Famous Brands besluit om die graad van markpenetrasie te evalueer.

3.3 Breedgebaseerde Swart Ekonomiese Bemagtiging moedig befondsing vir opleidingsprogramme in 'n spesifieke sektor aan.

3.4 Die KVBA is verantwoordelik vir die ontwikkeling van aanvaarbare riglyne oor volhoubare verslagdoening.

3.5 Verskaffers kan 'n impak hê op die vermoë van Famous Brands om hul goedere betyds aan klante te lewer.

3.6 Die *Advertising Standards Authority* monitor die etiese gebruike van maatskappye wanneer hulle hul bemarkingsdoelstellings aan die publiek kommunikeer.

3.7 Mediasie is 'n proses waar 'n dispuut na 'n neutrale derde party verwys word wat 'n bindende besluit neem om die kwessie op te los.

[18]

50 punte

[Afgelaai van bron: <https://www.famousbrands.co.za>]

AFDELING B

VRAAG 4

Beantwoord hierdie vraag in die Antwoordboekie wat voorsien is.

4.1 Identifiseer en bespreek die ontbrekende inligting in die onderstaande diagram:

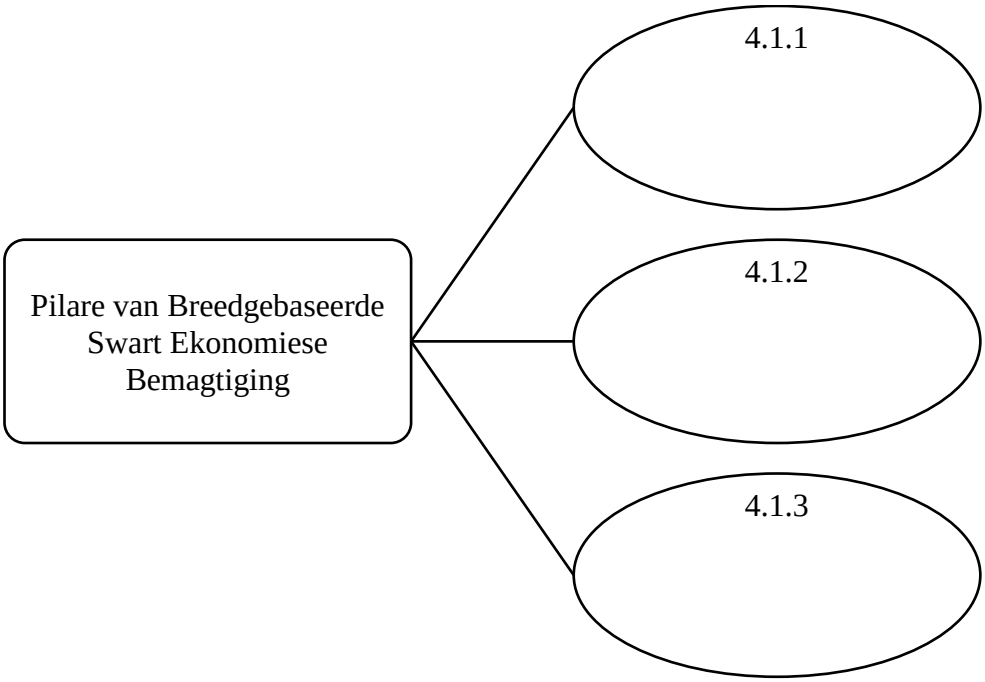

(6)

4.2 Maak 'n lys van VIER onderwerpe wat ingesluit kan word in 'n induksieprogram by Wimpy. (4)

4.3 Gebruik die PESTLE-tegniek om die uitdagings wat Wimpy vanuit die makro-omgewing in die gesig kan staar, te ontleed.

Jy moet **een uitdaging** identifiseer vir elke makrokomponent wat gegee word en dan **'n aparte strategie** identifiseer om elke uitdaging aan te spreek.

Beantwoord hierdie vraag in die tabel in die **Antwoordboekie** wat voorsien is, onder die volgende opskrifte:

Makro-kwessie	Moontlike uitdaging	Moontlike strategie
4.3.1 Omgewing		
4.3.2 Sosiaal		
4.3.3 Tegnologies		

(12)

IEB Copyright © 2016

4.4 Verwys na die volgende potensiële redes vir konflik by Wimpy. Gee in elke geval voorbeeld van 'n konflik wat by die rede kan pas en stel 'n aparte strategie voor oor hoe Wimpy die konflik kan hanteer.

Beantwoord hierdie vraag in die gegewe tabel soos in die **Antwoordboekie** voorsien met die volgende opskrifte:

Rede vir konflik	**Voorbeeld gekoppel aan Wimpy**	**Moontlike strategie om konflik te hanteer**
4.4.1 Hulpbrontoewysing		
4.4.2 Innerlike konflik		

(8)

4.5 Verduidelik, deur middel van 'n aparte voorbeeld vir elk, hoe die volgende kenmerke van goeie beheer van toepassing kan wees op Famous Brands:

4.5.1 deursigtigheid

4.5.2 integriteit

4.5.3 regverdigheid (6)

4.6 Verduidelik elk van die volgende aktiwiteite wat tydens industriële optrede by Wimpy kan plaasvind.

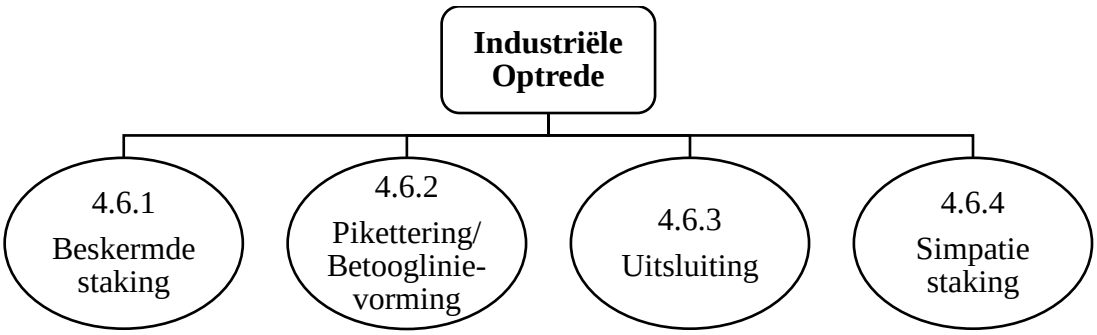

(8)

4.7 Verwys na die volgende faktore wat 'n kliënt se koopbesluit sal beïnvloed. Gee in elke geval 'n voorbeeld van hoe Wimpy die faktor gebruik om 'n suksesvolle verkoopstransaksie met die kliënt te verseker.

Beantwoord hierdie vraag in die gegewe tabel soos in die **Antwoordboekie** voorsien met die volgende opskrifte:

Faktor wat koopbesluit beïnvloed	**Voorbeeld gekoppel aan Wimpy**
4.7.1 Sielkundig	
4.7.2 Sosio-kultureel	
4.7.3 Ekonomies	

(6)

[50]

Beantwoord Vraag 5 en 6 in jou Antwoordboek.

Onthou om die puntetoekenning as riglyn te gebruik vir die lengte van jou antwoorde.

VRAAG 5

5.1 Lees die volgende uittreksel en beantwoord dan die vrae wat volg:

Visie van Famous Brands

Om teen 2020 een van die leidende ontspannings- en verbruikersproduk handelsmerke in Afrika en selektiewe internasionale markte te word.

Ons Groeiagenda

Ons is Afrika se grootste handelsmerk voedseldiens franchise met uitstaande inkomste en winsgroei.

Ons beskik oor 'n leidende handelsmerkportefeulje wat ondersteun word deur sterk logistieke en vervaardigingsvermoëns.

Ons bou en brei die voedseldienskategorie en ons posisie in die geriefskosruimte uit.

Ons word gestuur deur strategiese vennootskappe met 'n sterk franchise-netwerk.

[Aangepas en vertaal: 'n PowerPoint® deur Kevin Hedderwick, IEB Verbruikersgroepkonferensie 7 Februarie 2015]

5.1.1 Verduidelik hoekom dit vir Famous Brands belangrik is om 'n visieverklaring te hê. (2)

5.1.2 Beskryf een nadeel van Famous Brands se visieverklaring. (2)

5.1.3 Bespreek DRIE voordele wat franchise handelsmerke vir Famous Brands inhou. (6)

5.1.4 Die vlak van kompeterende mededinging sal toeneem namate Famous Brands in Afrika en uitgesoekte internasionale markte uitbrei. Beskryf TWEE **ander uitdagings** wat Famous Brands in die gesig sal staar as gevolg van die uitbreiding. Stel in elke geval 'n toepaslike strategie voor wat Famous Brands kan implementeer om die uitdaging te oorkom. (8)

IEB Copyright © 2016

5.2 5.2.1 Maak 'n lys van VIER nie-versekerbare risiko's wat Steers in sy daaglikse bedryf kan teëkom. (4)

5.2.2 Bespreek die impak van Die Wet op Vergoeding vir Beroepsbeserings en -siektes op Steers. (4)

5.2.3 Beskryf DRIE voordele van lewensversekering. (6)

5.3 Lees die volgende uittreksel en beantwoord dan die vrae wat daarop volg:

Profiel van 'n Famous Brands Direkteur

Kevin Hedderwick (Groep Hoof Uitvoerende Beampte) het in Februarie 2000 as Besturende Direkteur van die Steers handelsmerk by die groep aangesluit.

Hy het 'n uitstekende besigheidsrekord, wat kos, drank en franchises kombineer. Mnr. Hedderwick het senior uitvoerende poste in 'n aantal prima maatskappye insluitend SA Brouerye, Distell en Foodcorp beklee. Hy het uitstekende bestuursvaar-dighede wat, tesame met sy situasie leierskapstyl, sal help dat Famous Brands enige uitdaging wat hulle mag teëkom, die hoof kan bied.

[Aangepas en vertaal: <http://www.famousbrands.co.za/board_of_directors.php>, afgelaai 24 November 2014]

5.3.1 Maak 'n lys van, en bespreek, deur die gebruik van toepaslike voorbeelde, TWEE bestuursbevoegdhede waaroor mnr. Hedderwick moet beskik om die volgehoue sukses van Famous Brands te verseker. (6)

5.3.2 Mnr Hedderwick is 'n suksesvolle intrapreneur. Beskryf VIER intrapreneurskenmerke waaroor mnr. Hedderwick beskik wat bygedra het tot die sukses van Famous Brands. (8)

5.3.3 Verduidelik, deur toepaslike voorbeelde te gebruik, wanneer dit toepaslik is vir bestuur om 'n situasie leierskapstyl te gebruik. (4)

[50]

[Afgelaai van bron: <https://www.famousbrands.co.za>]

VRAAG 6

6.1 Lees die volgende uittreksel en beantwoord dan die vrae wat volg:

Die SMART Debonairs Pizza Mark

Debonairs Pizza is gestig op grond van 'n innoverende bemarkingstrategie wat fokus om verhoudings te bou en dit het een van die hoekstene van die restaurant se sukses geword. Dis ons trots om langtermyn verhoudings met ons kliënte te bou. Hierdie strategie word ondersteun deur innoverende en kreatiewe advertensieveldtogte. Die Debonairs Pizza besigheidstrategie is in lyn met die vereistes van die Verbruikersbeskermingswet.

[Aangepas en vertaal: <https://www.debonairspizza.co.za/Home/Franchising>, afgelaai 24 November 2014]

6.1.1 Maak 'n lys van en bespreek DRIE faktore wat kon bygedra het tot die opbou van Debonairs as 'n sterk handelsmerk. (12)

6.1.2 Verduidelik waarom dit belangrik vir Debonairs is om 'n innoverende, kreatiewe advertensieveldtog te hê. (3)

6.1.3 Beskryf DRIE van die doelstellings van die Verbruikersbeskermingswet. (6)

6.1.4 Beskryf hoe 'Prosesse' as een van die elemente van Debonairs se dienste bemarkingstrategie kan bydra tot die sukses van die besigheid. (6)

6.2 Lees die volgende uittreksel en beantwoord dan die vraag wat volg:

Kommentaar van 'n Debonairs Pizza kassier (voormalige werknemer), Kaapstad, WK – 11 November 2014

Om by 'n plek soos Debonairs Pizza te werk is goed, want wanneer 'n mens onervare is, bied die plek 'n omgewing om te leer. Baie verskillende vaardighede kan by Debonairs verkry word, omdat 'n kassier met die kasregister, rekenaar en telefoon werk. Werknemers is ook verantwoordelik vir voorraadopname en verpakking. Jy word selfs die geleentheid gebied om goedgekeurde SETA-kursusse by te woon. Hierdie vaardighede kan later gebruik word om werk te kry by inbelsentrums, kleinhandelwinkels en selfs groot logistieke maatskappye.

Ek het my tyd by Debonairs geniet, maar 'n mens kan nie sê dat hulle loopbaangeoriënteerd is nie. Oor die algemeen is dit 'n wonderlike plek om voor te werk.

[Aangepas en vertaal <http://www.indeed.co.za/cmp/Debonairs/reviews> afgelaai 24 November 2014]

Evalueer hoe Debonairs aan die Wet op Vaardigheidsontwikkeling vanuit 'n werknemer se oogpunt voldoen. (5)

6.3 Veronderstel Famous Brands het R2 miljoen surplusfondse om te belê. Stel TWEE beleggingsgeleenthede voor wat die bestuur kan oorweeg en gee redes vir jou voorstelle. (8)

IEB Copyright © 2016

6.4 Lees die volgende uittreksel en beantwoord dan die vraag wat volg:

'n Waarskuwing van die kenners

Gedurende die afgelope paar jaar is 'n aantal werknemers by verskeie maatskappye afgedank as gevolg van negatiewe kommentaar oor hul maatskappy op Facebook.

In Sedick & ander/Krisray (Pty) Ltd [2011] 8 BALR 879 (CCMA) is sowel die bedryfsbestuurder as die boekhouer afgedank omdat hulle die maatskappy in 'n slegte lig gestel het deur afbrekende kommentaar oor die eienaar van die maatskappy of Facebook te plaas.

[Aangepas en vertaal: <http://www.labourguide.co.za/most-recent/1358-social-media-guidelines-on-the-policy-for-employees-using-social-media-for-non-business-purposes>, afgelaai 24 November 2014]

Famous Brands kan 'n soortgelyke probleem in die organisasie teëkom. Gee 'n voorstel, aan die hand van 'n probleemoplossingstegniek, hoe Famous Brands die potensiële probleem kan hanteer. (5)

6.5 Lees die volgende uittreksel en beantwoord dan die vraag wat volg:

"Daar is 'n dilemma wat besighede in die 21ste eeu in die gesig staar, d.i. die idee dat ons nie bo-op 'n heuweltjie genaamd 'korporatiewe sosiale verantwoordelikheid' is nie, maar dat ons aan die voet van hierdie hoë berg genaamd 'volhoubaarheid' staan."

[Uittreksel vertaal uit *Screw Business as Usual* deur Richard Branson 2011]

Stem jy saam met hierdie stelling? Motiveer jou antwoord deur die impak van volhoubaarheid op Famous Brands se korporatiewe sosiale verantwoordelikheids-programme te bespreek. (5)

[50]

150 punte

Totaal: 200 punte

[Afgelaai van bron: <https://www.wimpy.co.za>]

IEB Copyright © 2016